

Fylkesmannen i Oppland

Landbruks-og matdepartementet
Postboks 8007
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
2008 / 132	Doknr.: 22
18 MAR 2008	
journalitet epost 17/3-08	
ASR/MA/EBRE	Ark.: 470
	Avskr.:

Deres referanse

Vår referanse
2008/834 422.0 AMF

Vår dato
14 MAR 2008

Oversendelse av fylkeslandbruksstyrets og Fylkesmannens uttalelse til rapporten "Klimaskifte for jordvernet"

Viser til brev av 25.01.2008 hvor en ber om uttalelse til rapporten "Klimaskifte for jordvernet".

Fylkeslandbruksstyret behandlet saken i møte 5. mars 2008. Kopi av møteboka følger vedlagt.

Fylkesmannens uttalelse går fram av saksutredningen og Fylkesmannens forslag til vedtak.

Kristin Hille Valla

Solveig Olerud
avdelingsdirektør

Kopi til: Oppland fylkeskommune
Serviceboks
2626 Lillehammer

Besøksadresse Statens Hus Storgata 170 Lillehammer	Postadresse Serviceboks 2626 LILLEHAMMER	Fakturaadresse Fakturamottak SSØ Postboks 4104 2307 HAMAR	Telefon 61 26 60 00 Telefaks 61 26 61 67 Org. nr.: 970 350 934	Saksbehandler, innvalgtelefon Anne Marie Finstad, tlf 61266143 Elektronisk post postmottak@fmop.no Internett http://www.fmop.no
--	---	---	--	--

MØTEBOK

for fylkeslandbruksstyret i Oppland

Møtedato: 5. mars 2008

Sak nr.: J/S- 3/2008

Saksbehandler: Olav Malmedal

Journal nr.: 08/834

Høringsuttalelse til jordverngruppas rapport ”Klimaskifte for jordvernet”

Fylkeslandbruksstyrets behandling:

Mariann Isumhaugen fremmet forslag om endring av punkt 5 slik at det får følgende ordlyd:

Jordlova styrkes som virkemiddel for jordvern. Det anbefales blant annet at landbrukets bygninger underlegges kravet om omdisponeringstillatelse.

Camilla Melgård fremmet forslag om å sløyfe pkt. 10

Det ble og fremmet forslag om å stryke ordet ”statlig” i pkt. 10.

Ved avstemming fikk Mariann Isumhaugens forslag til punkt 5 seks stemmer, en stemme avgitt for Fylkesmannens forlag.

Camilla Melgårds forslag om å stryke pkt 10 ble satt opp mot Fylkesmannens forslag. Fylkesmannens forslag ble vedtatt med fem stemmer, to stemmer ble avgitt for Melgårds forslag. Deretter ble forslaget om å stryke ordet ”statlig” satt opp mot Fylkesmannens forslag. Å stryke ordet ”statlig” ble vedtatt med seks stemmer, en stemme avgitt for Fylkesmannens forslag.

Følgende vedtak ble så enstemmig vedtatt:

Fylkeslandbruksstyret viser til saksutredningen og støtter de vurderinger som framkommer der med unntak av virkemidlene nevnt i punkt 5 og punkt 10 på side 11 i rapporten. Som punkt 5 og 10 foreslår fylkeslandbruksstyret følgende:

5. Jordlova styrkes som virkemiddel for jordvern. Det anbefales blant annet at landbrukets bygninger underlegges kravet om omdisponeringstillatelse.
10. Uavhengig av forvaltningsreformen må det beholdes et sterkt kompetansemiljø for landbruks-, areal- og ressursforvaltning på regionalt nivå, for å sikre ivaretagelsen av den nasjonale jordvernpolitikken.

Fylkesmannens forslag til vedtak:

Fylkeslandbruksstyret viser til saksutredningen og støtter de vurderinger som framkommer der.

Bakgrunn

MØTEBOK

for fylkeslandbruksstyret i Oppland

Møtedato: 5. mars 2008

Sak nr.: J/S- 3/2008

Saksbehandler: Olav Malmedal

Journal nr.: 08/834

Landbruks- og matministeren satte våren 2007 ned ei arbeidsgruppe (jordverngruppa) med følgende mandat:

- gi en status på arbeidet med å nå målsettingen om at årlig omdisponering av de mest verdifulle jordressursene skal halveres innen 2010
- vurdere eksisterende virkemidler for et sterkt jordvern
- foreslå nye virkemidler for å styrke jordvernet

Jordverngruppa overrakte sin rapport "Klimaskifte for jordvernet" til Landbruks- og matministeren den 8. januar 2008. Rapporten inneholder en rekke anbefalinger, og departementet ber i høringsbrevet om reaksjoner og synspunkter på jordverngruppas forslag til virkemidler, jf. rapportens kapittel 5.

Viser til tidligere utsendt lenke til rapporten eller se her:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/Horinger/Horingsdokumenter/2008/Horing---Jordverngruppas-rapport-Klimask.html?id=498546>

Jordverngruppa har vurdert eksisterende virkemidler i arealforvaltningen og har funnet at disse dels er for dårlig utnyttet og at de på noen områder må forbedres, samt at det er behov for helt nye og sterkere virkemidler.

I rapporten har jordverngruppa beskrevet status og utfordringer i jordvernarbeidet og de har beskrevet og vurdert de eksisterende virkemidler. På denne bakgrunn har de kommet med forslag til nye virkemidler. Hovedessensen i disse virkemidlene er gjengitt på side 11 i rapporten og er følgende:

1. Det utarbeides et informasjonsprogram med sikte på å "vinne hjertene" for jordvern. Et slikt program bør bl.a. omfatte:
 - Areakonferanse i 2008
 - Regionale arealkonferanser
 - Bruk av media, presse og fagtidsskifter
 - Utarbeiding av studie- og informasjonsmateriell tiltenkt hhv. skoleverket, lokale og regionale politikere m.fl.
 - Bekjentgjøring av viktige avgjørelser og gode eksempler
 - Videreutvikling av visualisering som hjelpemiddel.
2. Det gis støtte til Planlovutvalgets forslag omstyrking av virkemidler i plan- og bygningsloven på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå som gir anledning til å regulere arealbruken, herunder ivareta jordvern. Jordverngruppa foreslår dessuten at forskriften om konsekvensutredninger (KU) strammes inn og gjøres mer presis i de tilfeller dyrka mark berøres, og at det utarbeides en ny veileder for KU og landbruk.
3. Det tas initiativ fra sentrale myndigheter til igangsetting av regionale planprosesser. Om nødvendig må dette pålegges regionene. Virkemidler eksisterer.
4. Det utarbeides nye Rikspolitiske retningslinjer for jordvern.

MØTEBOK

for fylkeslandbruksstyret i Oppland

Møtedato: 5. mars 2008	Sak nr.: J/S- 3/2008
Saksbehandler: Olav Malmedal	Journal nr.: 08/834

5. Jordlova styrkes som virkemiddel for jordvern. Det anbefales blant annet at landbrukets bygninger underlegges kravet om omdisponeringstillatelse, at beslutningen om overføring av avgjørelsesmyndigheten til kommunene vurderes på nytt, samt at det etableres en lovhjemmel for Fylkesmannen til å føre tilsyn med kommunenes arbeid på dette feltet.
6. Det utarbeides en hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre muligheten for fortsatt biologisk produksjon på arealer med høyt produksjonspotensial. Det bør igangsettes et arbeid for å utrede nærmere innretningen på en slik hjemmel, herunder om hjemmelen bør tas inn i jordlova eller naturvernloven.
7. Sentrale myndigheter må i Nasjonal Transportplan sørge for å prioritere utbygging av transportsystemet som er nødvendig for å dreie utbyggingsmønsteret mot områder med mindre arealkonflikter.
8. Kunnskapsgrunnet om forvaltningen av jordressursene må forbedres slik at dokumentasjonen av arealverdiene, og kunnskapen om utviklingen i arealbruken, får et høyere presisjonsnivå enn i dag.
9. Prioriteringen av jordvernet i styringsdialogen mellom LMD/SLF og Fylkesmannen må gjøres enda klarere enn i dag.
10. Uavhengig av forvaltningsreformen må det beholdes et sterkt kompetansemiljø for landbruks-, areal- og ressursforvaltning på statlig regionalt nivå, for å sikre ivaretagelsen av den nasjonale jordvernpolitikken.
11. Det utarbeides et nytt og ambisiøst politisk mål for ytterligere reduksjon i omdisponeringen av dyrka mark.

I jordvernarbeidet er det viktig å ha flere virkemidler å spille på da situasjonen rundt i landet varierer. Flere av virkemidlene som er nevnt vil ha begrensa betydning i Oppland men vil kunne ha stor betydning i andre deler av landet.

Fylkesmannen har gjennom arbeidet med jordvernstrategi i fylket hatt møter med de fleste kommuner og har da møtt formannskap/ planutvalg/hovedutvalg hvor en har hatt en sekvens om jordvern samt diskusjon rundt temaet i etterkant. Gjennom dette har en opplevd å ha fått en større forståelse for jordvernet. Det er imidlertid fortsatt en veg å gå fra forståelse for jordvern til resultat i form av reduksjon av omdisponert areal, høyere arealutnytting og strengere dispensasjonspraksis. Fylkesmannen mener imidlertid at mye kan oppnås gjennom informasjon, visualisering og å jobbe med holdningsendringer. Fylkesmannen mener derfor at det som jordverngruppa har lagt opptil i punkt 1 er en riktig måte å angripe utfordringene på.

Når det gjelder virkemidlene i punktene 2 – 4, så er dette forhold som er med å klargjøre rammene for arealforvaltningen og Fylkesmannen støtter disse forslagene.

I punkt 5 er jordlova rolle som virkemiddel for jordvern berørt, og det er blant annet anbefalt at landbrukets bygninger underlegges krav om omdisponeringstillatelse etter § 9. Fylkesmannen mener at dette er et nødvendig tiltak blant annet ut fra at dagens bygninger i landbruket har fått helt andre dimensjoner og virkninger på omgivelsene enn tidligere bygninger. Det er og viktig at dersom en skal

MØTEBOK

for fylkeslandbruksstyret i Oppland

Møtedato: 5. mars 2008

Sak nr.: J/S- 3/2008

Saksbehandler: Olav Malmedal

Journal nr.: 08/834

få en aksept for strengere jordvern må en og se på egen bruk av jordressursene. I en slik sammenheng er det ikke riktig å ha noe unntak fra omdisponeringsbestemmelsen for landbrukets bygninger.

Når det gjelder vurdering av kommunenes avgjørelsesmyndighet i omdisponerings- og delingssaker etter jordloven så er det ikke foretatt noen holdbar evaluering av hvilken virkning dette har hatt i forhold til jordvern eller bruksstruktur. Ut fra det bildet en har danna seg av sakene i Oppland gjennom klagesaksbehandling, dispensasjonssaker og saker i media er det klart at det har blitt lettere å få tillatelse. For noen kommuner har praksis fortsatt tilnærma slik den var før 2004, noen har blitt noe mer lempelige, mens noen tillater det meste. Ut fra dette mener Fylkesmannen at det vil være riktig å vurdere hvorvidt avgjørelsesmyndigheten fortsatt skal ligge hos kommunen, eventuelt på en differensiert måte.

Når det gjelder eventuell hjemmel for tilsyn med kommunenes landbruksforvaltning og hjemmel for å få oversendt saker fra kommunen så kan dette være viktige redskaper for å sikre at nasjonal og regional politikk følges. Fylkesmannen støtter disse forslagene.

I punkt 6 er det omtalt en hjemmel for vern av jordressurser. Jordverngruppa ser for seg at det kun er de viktigste og mest utsatte områdene som bør gjøres til gjenstand for vernevedtak og at de andre virkemidlene - hvor plan- og bygningsloven er sentral – skal benyttes på øvrige arealer. Fylkesmannen støtter denne vurderingen og mener at det er et paradoks at vi ikke allerede har en vernehjemmel for de mest produktive arealressursene i landet. Slik en kjenner situasjonen i Oppland antar en at det ikke vil være mange områder som vil være aktuelle for vern etter en slik bestemmelse. Fylkesmannen støtter tanken om å samle hjemlene for områdevern i en generell lov og at naturvernloven da er et naturlig valg.

Utbygging av infrastruktur i Oppland er en betydelig utfordring for jordvernet da vi har nasjonalt viktige gjennomfartsårer både for vegtransport og jernbane. Både det arealbeslag transportårene i seg sjøl medfører og det press for utbygging som ofte følger med nye anlegg må vurderes kritisk. Jordvern må i vesentlig sterkere grad enn i dag komme inn som premissleverandør ved planlegging av veger, og en må i større grad enn i dag få vegløsninger som er mindre arealkrevende i forhold til viktige jordbruksområder. Dette vil blant annet kunne medføre at en må akseptere dyrere løsninger av hensyn til jordvernet, for eksempel mer tunnel der det er mulig.

Når det gjelder jordverngruppas forslag om at sentrale myndigheter gjennom Nasjonal Transportplan sørger for å prioritere utbygging av transportsystemer som er nødvendige for å dreie utbyggingsmønsteret mot områder med mindre arealkonflikter så er en noe usikker på hvilken virkning dette vil kunne få i Oppland. En ser noen slike mulige prosjekter, men det generelle bildet vil være nye transportårer ofte vil medføre press på nye jordbruksområder.

Når det gjelder arealdokumentasjon så har dette vært et forsømt område, og Fylkesmannen slutter seg til jordverngruppas anbefaling på dette området. Fylkesmannen har i årsrapporter tidligere pekt på at det skjer en betydelig omdisponering av andre produktive landbruksarealer som skog og beiteområder uten at disse fanges opp av noen statistikk. Fylkesmannen mener at all omdisponering av landbrukets

MØTEBOK

for fylkeslandbruksstyret i Oppland

Møtedato: 5. mars 2008**Sak nr.: J/S- 3/2008****Saksbehandler: Olav Malmedal****Journal nr.: 08/834**

arealressurser bør dokumenteres og anbefaler at en jobber videre med en bedre arealdokumentasjon som omfatter dette.

Når det gjelder punktene 9 – 11 så støtter Fylkesmannen jordverngruppas anbefalinger og har ikke ytterligere merknader til disse punktene.

Arbeid med jordvern er langsiktig jobbing og for å nå målene må en hele tida holde presset oppe. Dette krever ressurser, og for flere av tiltakene vil det være behov for økte ressurser for å kunne følge opp. Fylkesmannen forutsetter at forholdene legges til rette for at en framover skal kunne ha et høyt ambisjonsnivå på området.

Kopi av saken sendes: Landbruks- og matdepartementet
Oppland fylkeskommune